

TÜRKİYEDE LÜKS TURİZME KISA BİR BAKIŞ

A BRIEF OVERVIEW OF LUXURY TOURISM IN TURKEY

Burak ŞEN

Alanya University, Faculty of Postgraduate, Department of Gastronomy and Culinary Arts, buraksen_1990@hotmail.com

Alanya / Türkiye

ORCID: 00009-0003-1757-7623

ÖZET

Lüks turizm, seyahat deneyimlerinde yüksek kalite, konfor ve özel hizmetler sunan bir seyahat segmentidir. Bu tür seyahatler genellikle zenginlik, rahatlık ve eşsiz deneyimler arayan kişiler tarafından tercih edilir. Dünya çapında da birçok şekilde sunulan lüks turizme örnek verecek olursak, özel jetler, özel rehberli turlar, yat turları ve özel havuzlu villa otelleri gibi bir dizi seçeneği sunuluyor. Bu seyahat ve etkinliklerde genellikle kişisel tercihlere göre özelleştirilmiş hizmetler sunulur ve misafirler seyahatleri boyunca lüks ve konforlu bir şekilde korunurlar. Türkiye, zengin tarihi, doğal güzellikleri ve çeşitli kültürel ürünleriyle lüks turizm için cazip bir destinasyondur ve olanaklar geniş bir yelpazede sunulmaktadır. Öncelikle lüks konforlu tatil köyleri, her dönemde yüksek kaliteli konaklama, özel hizmetler ve benzersiz deneyimler sunar. Özellikle Bodrum, Antalya, İstanbul, Kapadokya gibi birçok sayıda lüks otel bulunmaktadır. Ayrıca Türkiye'deki lüks yat turları da oldukça popülerdir. Ege ve Akdeniz kıyıları mavi tura çıkmak, lüks bir yatta konaklamak ve kıyı şehirlerine bakmak için ideal bir seçenektir. Bu turlar kişiye özel hizmetler, gurme yemekler ve muhteşem manzaralar sunuyor. Türkiye aynı zamanda lüks gastronomi deneyimleri sunan bir destinasyondur. İstanbul'un dünya çapındaki ünlü restoranları, Türk mutfağının zengin ve yöresel lezzetlerini sunmaktadır. Lüks turizmde kültürel deneyimler de önemli bir rol oynar. Türkiye'nin tarihi ve kültürel zenginlikleri, lükse benzersiz bir deneyim sunuyor. Örneğin Kapadokya'da sıcak hava balonlarıyla yapılan turlar, tarihi veriler, özel rehberli turlar ve Osmanlı saraylarında özel etkinlikler gibi deneyimlerde sunuluyor. Sonuç olarak Türkiye, lüks turizm için birçok fırsat sunan bir destinasyondur. Lüks özellikler, lüks yat turları, gastronomi deneyimleri ve kültürel aktiviteler gibi çeşitli seçenekler mevcuttur. Türkiye'nin zengin tarihi ve doğal güzellikleri, lüks ve muhteşem bir deneyim sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Lüks Turizm, Yat Turları, Gastronomi

ABSTRACT

Luxury tourism is a travel segment that offers high quality, comfort and exclusive services in travel experiences. This type of travel is often preferred by people seeking opulence, comfort and unique experiences. Luxury tourism is offered in many forms around the world, including private jets, private guided tours, yacht tours and villa hotels with private pools. These trips and activities often offer customized services based on personal preferences, and guests are provided with luxury and comfort throughout their trip.

Turkey, with its rich history, natural beauty and diverse cultural offerings, is an attractive destination for luxury tourism and offers a wide range of possibilities. First of all, luxury comfortable resorts offer high quality accommodation, exclusive services and unique experiences in every period. In particular, there are many luxury hotels in Bodrum, Antalya, Istanbul, Cappadocia. Luxury yacht tours in Turkey are also very popular. The Aegean and Mediterranean coasts are an ideal option to go on a blue cruise, stay on a luxury yacht and look at the coastal cities. These tours offer personalized services, gourmet meals and spectacular views. Turkey is also a destination that offers luxury gastronomic experiences. Istanbul's world-renowned restaurants offer rich and regional flavors of Turkish cuisine. Cultural experiences also play an important role in luxury tourism. Turkey's historical and cultural richness offers a unique experience to luxury. For example, Cappadocia offers experiences such as hot air balloon tours, historical data, private guided tours and special events in Ottoman palaces. In conclusion, Turkey is a destination that offers many opportunities for luxury tourism. There are a variety of options such as luxury properties, luxury yacht tours, gastronomic experiences and cultural activities. Turkey's rich history and natural beauty offer a luxurious and spectacular experience.

Keywords: Turkey, Luxury Tourism, Yacht Tours, Gastronomy

1.GİRİŞ

Latince 'luxus' kelimesinden türetilen lüks kavramına literatürde aşırılık, savurganlık, farklılaşma, ayrılma ve sapma gibi çeşitli anlamlar yüklenmiştir (Berthon, Pitt vd., 2009:46). Lüks markaları satın alan tüketiciler, özenle hazırlanmış ve nadir bulunan ürünleri satın almanın duygusal değeri nedeniyle kendilerini toplumdaki diğer kişilerden farklı bir şekilde konumlandırmaktadır. Kendilerini diğerlerinden ayırırlar (Catry, 2003: 11).Heilman ve diğerleri (2006) lüksü, bireylere mutluluk, memnuniyet, rahatlık veya kolaylık sağlayan ya da bu kavramlara düşkünlük yaratan, zorunlu olmayan bir olgu olarak tanımlamaktadır. Lüks ürünlerin işletmeler ve pazarlamacılar için önemi, dünya çapında istikrarlı bir şekilde büyümesinden ve önemli bir ekonomi haline gelmesinden kaynaklanmaktadır. 2014 yılında küresel lüks tüketim pazarı 2013 yılına kıyasla %7 oranında büyümüştür. Yukarıdaki bilgiler lüks ürünlerin küresel pazardaki önemini vurgulamaktadır. Lüks araçlar ve satışları %10 oranında büyümüştür ki bu da genel büyümede önemli bir faktördür. Ayrıca, lüks konaklama hizmetleri de %9'luk bir artış göstermiştir (Bain & Company, 2014).

Lüks tüketim alanındaki çalışmalar incelendiğinde, aynı olguyu açıklamak için genellikle iki kavram ortaya çıkmaktadır: gösterişçi tüketim ve statü tüketimi. Kilsheimer (1993:34) statü tüketimini 'kişinin statüsünü ya da prestijini çevresindekilere göstermek için yaptığı gösterişçi tüketim' olarak tanımlamaktadır. Gösterişçi tüketim ve statü tüketimi çalışmalarda sıklıkla birbirinin yerine kullanılsa da, araştırmacılar bunların birbiriyle ilişkili ancak farklı kavramlar olduğunu savunmaktadır (Eastman, Goldsmith ve Flynn, 1999:42; Roberts, Gwin ve Martinez, 2004: 64-65). Hizmet sektörü üzerine yapılan araştırmalar, lüks tüketimde kayda değer bir artış olduğunu göstermektedir (Chang vd., 2016; Iloranta, 2022). Dolayısıyla, lüks turizme yönelik yatırımların artacağı ve bunun da lüks deneyimler sunan destinasyonları ziyaret eden turist sayısında artışa yol açacağı öngörülmektedir (Trihas vd., 2020). Konaklama ve turizm sektörünün 2018 ile 2023 yılları arasında yaklaşık %5 oranında büyüyeceği öngörülmektedir (Mordor Intelligence, 2019). Bu arada, lüks otel pazarının 2028 yılına kadar yaklaşık 238 milyar dolar gelir elde etmesi beklenmektedir (Fortune Business Insights, 2021).Lüks turizm sektöründe sunulan ürün ve hizmetler doğası gereği pahalıdır. Sonuç olarak, kitle turizminden ziyade genellikle bireyler veya küçük gruplar tarafından tüketilirler. Sürdürülebilir turizm, karbon ayak izini azaltmak, dünya mirasını korumak ve geliri artırmak amacıyla harcama eğilimi yüksek olan misafirleri hedeflemektedir. Özel değerlendirmelerin bu şekilde açıkça belirtilmesi gerektiğine dikkat etmek önemlidir. Bu bağlamda, sadece turist sayısını arttırmak yerine daha yüksek harcama yapan turistleri çekmeye odaklanılmalıdır. Bu da etkili ağırlama politikalarıyla sağlanabilir (Demir ve Sarıbaş, 2014).

Lüks turizm katılımcıları, dünya çapında birçok turizm işletmesinin hedef pazarıdır (Trihas vd., 2020). Lüks turizm, hem arz hem de talep açısından turizm sektörünün özel bir sınıfını temsil etmektedir. Lüks turizm paketleri sunan acentelerin diğer paketlere göre lüks turizm paketleri sunma olasılığı daha yüksektir. Sabittir. Tatillerini genellikle ünlülerin uğrak yeri olan seçkin yerlerde veya ıssız adalar, izole plajlar veya özel bir tarihe sahip daha az bilinen şehirler gibi uzak ve bozulmamış alanlarda geçirmek isteyenler Türkiye'de birçok seçenek bulabilirler. İstanbul, Antalya, Bodrum ve Kapadokya bu pazarlar için özellikle cazip destinasyonlardır.

2.LİTERATÜR TARAMASI

Lüks turizm, üst düzey destinasyonlar, lüks konaklama, rahat ulaşım ve otantik seyahat deneyimleri anlamına gelir. Lüks turizmin amacı, gezginlere egzotik bir deneyim sunmaktır. Lüks gezginlere sunulan hizmetlerden bazıları özel jet uçakları, özelleştirilmiş menüler, özel ada kiralamaları ve özel yatlardır. Lüks seyahatin bir şey elde etmekten ziyade deneyimlemekle ilgili olduğunu unutmamak önemlidir. Lüks turizm, yüksek fiyatlı ve yüksek kaliteli deneyimlerin tüketimidir. Lüks deneyimlerin özellikleri zaman içinde değişir. Başka bir deyişle, lüks turizm nesnel olarak tanımlanır.(Page,2009.)

Novotná ve Kunc (2019), sosyal statü ve tüketici yaşam tarzlarının gelişiminin, talebi yansıtan çeşitli turizm biçimleriyle bağlantılı olduğunu öne sürmektedir. Lüks turizm, özellikle istisnai deneyimler ve maddi faydalar arayan tüketiciler arasında giderek daha popüler hale gelmektedir. Lüks, tarihsel olarak ayrıcalık, statü ve kalite ile ilişkilendirilmiştir. Turizm, küresel ekonomik krizlere rağmen artış gösteren statüye dayalı tüketim pazarı içinde önemli bir kategoridir. Lüks konaklama, destinasyonlar ve etkinlikler gibi hizmetler statüye dayalı turizm tüketimi alanında öne çıkmaktadır.

3.METEDOLOJİ

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak literatür taraması yapılmıştır. Bu çalışmada Türkiye' deki lüks turizm hakkında veri toplamak amaçlanmıştır.

4.BULGULAR

Sabah (2021) 'a göre, lüks tüketim Türkiye'de gelişen bir sektördür ve dünyanın dört bir yanından turist çekmektedir. Yüksek talebe rağmen, sınırlı restoran alanı ve tekne kiralama zorluğu gibi bazı zorluklar yaşanmaktadır. Ancak Türkiye'deki hizmet sektörü, sıcak misafirperverliği ve ürünlerinin kalitesi ve lezzetiyle tanınmaktadır. Hem yerli hem de yabancı turistler ülkenin tatil beldelerine akın etmekte, bu da ülkeyi lüks tüketim için popüler bir yer haline getirmektedir. Türkiye, Bodrum'un yanı sıra Manavgat'ta her gün çok sayıda özel jetin iniş yaptığı önemli bir tatil beldesi haline gelmiştir.

Zengin yolcular, Antalya Manavgat'taki Bijal 'de bulunan ve kişiye özel sınırsız konfor sunan özel villalar gibi ultra lüks konaklama tesislerini tercih etmektedir. Denize sıfır villa, özel aşçı ve servis personeli, şoför odası ve müştemilat da dahil olmak üzere bir dizi olanak sunmaktadır. Ayrıca, konuklar jet-ski ve motorlu yat kullanımının keyfini çıkarabilirler. Özel butler hizmeti de mevcuttur.

NTV'nin haberine göre (2021), Türkiye'nin gözde turizm merkezlerinden Muğla'nın Marmaris ilçesi, bu sezon milyonlarca yata ev sahipliği yapacak. Bu sezon Marmaris'te izole bir tatil yapmak isteyenler lüks teknelere ilgi gösterdi. Firma yetkilileri, Mayıs ve Haziran ayları için rezervasyonların şimdiden dolduğunu, Temmuz ve Ağustos aylarında ise yüzde 80 doluluk oranına ulaştıklarını bildiriyor. Kiralık teknelerin yanı sıra ikinci el tekneler de mevcut.

Yetkililer satışların arttığını belirttiler. Ayrıca tatil kavramının daha rahat ve esnek hale geldiğini kaydettiler. Beş yıldızlı otelde kalmak isteyenler ya da izolasyonu tercih edenler 14.000 ile 150.000 lira arasında değişen haftalık fiyatlar arasından seçim yapıyor (NTV, 2021).

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye, zengin tarihi, doğal güzellikleri ve çeşitli kültürel ürünleriyle lüks turizm için cazip bir destinasyondur ve olanaklar geniş bir yelpazede sunulmaktadır. Öncelikle lüks konforlu tatil köyleri, her dönemde yüksek kaliteli konaklama, özel hizmetler ve benzersiz deneyimler sunar. Özellikle Bodrum, Antalya, İstanbul, Kapadokya gibi birçok önemli turistik destinasyonları bulunmaktadır. Ve bu destinasyonlarda ister yeni ister eski ister geleneksel ister modern, ister butik ister 100+ odalı, ister bağımsız ister kurumsal olsun, lüks, eşi benzeri olmayan benzersiz bir deneyim yaratmaktır. Teknolojik gelişmeler nedeniyle lüks turizmin önümüzdeki yıllarda artması beklenmektedir.

Lüks turizmin ana bileşenleri mekân, zaman, kişiselleştirilmiş hizmet, emniyet, güvenlik, sağlık ve ayrıcalıktır. Lüks turizm tüketicileri yeni deneyimler aramakta ve kendilerine sadece rüya gibi bir tatil sunmakla kalmayıp aynı zamanda statü açısından da diğer turistlerden ayıran hizmetler için önemli miktarlarda ödeme yapmaya hazırdır.

Bu araştırmaya göre, otel işletmelerinin başarısı, ilk karşılama anı, kolaylaştırıcı hizmetler, özellikle de ayrıcalık hissi yaratan butler hizmetleri, otel odaları ve restoranlar ve yemek pişirme gibi deneyim odaklı unutulmaz faaliyetler gibi çeşitli faktörlere bağlanmaktadır.

Lüks turizm işletmelerinin cazibesini artırmak ve statü sahibi turistleri çekmek için bu işletmelerin mallardan ziyade hizmetlere öncelik vermesi tavsiye edilmektedir. Ayrıca, turistlerin değişen taleplerini karşılamak için yaratıcı fikirler, yeni konseptler veya tasarımlar uygulamayı düşünmelidirler.

Kaynakça

Bain & Company. (2014), *Luxury Goods Worldwide Market Study Fall-Winter 2014*. [URL:<http://www.bain.com/publications/articles/luxury-goods-worldwide-market-study-december-2014.aspx>] (Erişim 15.01.2024).

Berthon P., Pitt L., Parent M., and Berthon J. (2009), *Aesthetics and Ephemerality: Observing And Preserving The Luxury Brand*, *California Management Review*, 52(1), p. 45-66.

Catry, B. (2003), *The Great Pretenders: The Magic of Luxury Goods*, *Business Strategy Review*, 14, p.10-17.

Chang, Y., Ko, Y. J., and Leite, W. L. (2016). *The effect of perceived brand leadership on luxury service WOM*. *Journal of Services Marketing*, 30(6), 659-671.

Demir, C., and Sarıbaş, Ö. (2014). *Luxury tourism in Turkey*. *International Journal of Contemporary Economics and Administrative Sciences*, 4(1), 1-20.

Eastman, K.J., Goldsmith, R.E. and Flynn, L.R. (1999), *Status Consumption in Consumer Behaviour: Scale Development and Validation*, *Journal of Marketing Theory and Practice*. Summer, p.41-52.

Fortune Business Insights, (2021). *\$238.49 Billion Luxury Hotel Market Revenue Expected by 2028*. [Online] <https://www.globenewswire.com/news-release/2021/10/26/2320827/0/en/238-49-Billion-Luxury-Hotel-Market-Revenue-Expected-by-2028-Says-Fortune-Business-Insights.html> [Erişim Tarihi: 15.01.2024].

Heilman, C.M., Kaefer, F. and Ramenofsky, S. D. (2006), *Luxury Good Expenditures of Husband and Wife Dyads Incorporating User Attitudes*. Association for Consumer Research Conference.

Kilsheimer, J.C. (1993), *Status Consumption: The Development and Implications of A Scale Measuring the Motivation to Consume For Status*, Michigan: The Florida State University, UMI.

Mordor Intelligence, (2019). *Luxury hotel Market - Segmented by service type (business hotel, airport hotels, suite hotels and resorts) and Geography - Growth, trends and forecasts (2019 - 2024)*. [Online] <https://www.mordorintelligence.com/industry-reports/luxury-hotel-market> [Erişim Tarihi: 15.01.2024].

NTV (2021). Pandemi tatil anlayışını değiştirdi: İzole tatilin gözdesi lüks tekneler. <https://www.ntv.com.tr/galeri/seyahat/pandemi-tatil-anlayisini-degistirdi-izole-tatilingozdesi-luks-tekneler,yPq2KoaD1Ue8I1WcuEGdqA/eCmm0uF3ekCtldoCurFZiQ>, Erişim Tarihi: 16.01.2024

Page, S. J. (2009). *Tourism Management: Managing for Change*. 3rd edition. Amsterdam: Elsevier/Butterworth-Heinemann, 578 s.

Sabah (2021). Lüks tüketim sınır tanımıyor! Restoranlarda yer yok, tekne kiralamak imkansız... https://www.sabah.com.tr/magazin/2021/08/12/luks-tuketim-sinir-tanimiyor_restoranlarda-yer-yok-tekne-kiralamak-imkansiz, Erişim Tarihi: 16.01.2024

Trihas, N., Panagiotaki, G., and Kyriakaki, A. (2020). Insights into luxury tourism: the case of Elounda, Crete. *Journal of Tourism, Leisure and Hospitality*, 2(2), 62–70.